

ЛІТАРАТУРА
Лі МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 42 (1161)

Субота, 25 мая 1957 года

Цана 40 кап.

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР аб прысваенні 44-й школе г. Мінска і Смалевіцкай раённай бібліятэцы імя М. Багдановіча.
Н. Грынчук Паэт і творца народа (2 стар.)
Н. Перкін. Наш жывы сучаснік. (2 стар.)
С. Нісевич. Удмулівы знаўца музыкі. (3 стар.)
Аляксей Коршак. Б'ецца мора... (3 стар.)
С. Александровіч. Сцежкамі песняра. (4 стар.)
Я. Цікоці. «Садж» на беларускай сцэне. (4 стар.)

Вясна—самая чужоная пара года. У прыродзе ўсё ажыло, абнавілася. Толькі ў сэрцах людзей няма спакою. Злосна ўпарта тэаў дзеючы імперыялістычных краін перамаджае людзям свету будаваць свай жыццё без іспытнай пагрозы вайны, смерці і зруйнаванняў.

уздзейнічаць на свае кіруючыя колы, каб яны адмовіліся ад такіх выпрабаванняў. Усе, хто хоча абараніць чалавечства ад пакут і жахаў вайны, падтрымліваюць адозву Бюро Сусветнага Савета Міру. Спусташаліныя вынікі выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі на Ціхім акіяне вядомы ўсім людзям і ў першую чаргу пасельніцтву Японіі.

Як і раней, у капіталістычным свеце велізарныя сродкі выдаткоўваюцца на вясеннюю прапаганду. У той-жа час мільёны старых там пакутуюць ад голаду, мільёны беспрацоўных блукаюць у пошуках працы. Усё яшчэ няма згоды аб разбраенні, грываюць эксперыментальныя выбухі атамнай і вадароднай зброі.

Умацаванне міру настолькі патрабуе больш пэсных кантактаў паміж народамі розных краін. Рэакцыйныя сілы прымаюць захады, каб падарваць культурныя сувязі паміж Савецкім Саюзам і краінамі Захаду.

Гонка Узбраенняў—пагроза для ўсяго чалавечства—кладзецца цяжарам на плечы працоўных. А ў гэты час сотні мільёнаў людзей у Азіі, Афрыцы, Амерыцы, Еўропе жыюць на ўмовах невыноснай галечы.

Другі год пры Савецкім камітэце абароны міру працуе камісія па культурных сувязях. У яе ўваходзіць больш 40 дзячоў культуры. Надазваючы кантакты з камісіямі па культурным сувязях зоружбёжных краін, яна знаёміць шырокія колы прыхільнікаў міру з дасягненнямі савецкага народа ў галіне культуры, мастацтва, навукі.

Падзеі ў Егіпце, спробы рэакцыі скінуць народную ўладу ў Венгрыі дапамагалі варажым сілам дайсці на новы прыступ «халоднай вайны».

У 1956 годзе звыш 800 савецкіх вучоных выязджалі ў Кітай, ЗША, Англію, Францыю, Італію, Заходнюю Германію, Швецыю. У сваю чаргу Акадэмія навук БССР прыняла дэталі 800 вучоных з розных краін.

Перад кожным паўстае пытанне: ці знойдзецца выйсце з гэтага становішча? Нам, савецкім людзям, як і ўсім сумленным людзям свету, адка на гэтае пытанне ясны. Жыццё паказала, што дружба і ўзаемаразуменне паміж народамі могуць замяніць сілу, а ратучы дзеянні народаў—адхіліць вайну.

За мінулы год нашу краіну наведалі шматлікія дэлегацыі.

Большасць насельніцтва зямнога шара зразумела агрэсіўную палітыку кіраўнікоў капіталістычных краін, якія імкнуцца ўдзялюць свет у новую разбураўную вайну. Вось гэтае глыбокае разуменне грознай рэчаіснасці, вялікай небяспекі выклікае ўсё больш шырокі рух прыхільнікаў міру. На чале гэтага высокароднага руху ідзе вялікі Савецкі Саюз.

З вялікай увагай і любоўю ставяцца савецкія людзі да дзячоў культуры розных краін. Яны вельмі цняць усё тое лепшае, што створаца на карысць чалавечтву. Мы адзначалі 200-годдзе з дня нараджэння кампазітара Моцарта і 100-годдзе з дня смерці вялікага нямецкага паэта Гейне, юбілейныя даты нарвежскага пісьменніка Ібсена і галяндскага мастака Рэмбранта, англійскага пісьменніка Бернарда Шоу і амерыканскіх дзячоў культуры Беняміна Франкліна і Жан-Поль Гальтэ, італьянскага драматурга Гальдоні і чэхаславацкага вучонага Яна Камэнскага.

Савецкі ўрад, верны сваёй палітыцы міру, уносіў на разгляд Арганізацыі Аб'яднаных Нацый шмат канкрэтных прапаноў аб скарачэнні ўзбраенняў і забароне атамнай зброі. Але па віне заходніх капіталістычных краін і ў першую чаргу ЗША гэтыя прапановы не знаходзілі падтрымкі. Савецкая прапанова ад 10 мая 1955 года прадуладжвала, як першачарговае мерапрыемства, прыняцце дзяржавамі абавязальства аб спыненні выпрабавання атамных і вадародных бомб, а таксама стварэнне міжнароднай камісіі па кантролю за забароняй выпрабавання готай смертаноснай зброі. Вясной 1956 года ўрад СССР зноў прапанаваў, каб дзяржавы, якія валодаюць атамнымі і вадароднымі бомбамі, абавязаліся спыніць іх выпрабаванне, незалежна ад дасягнення згоды па іншых пытаннях разбраення. Сваё імкненне да справядлівага вырашэння гэтага цяжкага, але выклікае важнай праблемы Савецкі ўрад прапанаваў у прапанавах на пятай сесіі Вярхоўнага Савета СССР і ў лістападзе 1956 года. 30 красавіка г. г. прадстаўнік Савецкага ўрада ўнёс на разгляд падкамітэта Камісіі ААН па разбраенню новыя прапановы аб правядзенні частковых мерапрыемстваў у галіне разбраення.

Савецкім людзям дарагая культура не толькі сваё, але і іншых народаў. Нашу рэспубліку таксама наведваюць дэлегацыі розных краін. У нас пабывала дэлегацыя інданезійскага культурнага таварыства, карэйскіх журналістаў, камітэтаў польска-савецкай і герман-савецкай дружбы, дэлегацыя дзячоў культуры Японіі, Японска дэлегату Бейко Сімізу вельмі адзіліла, што нашы жанчыны ходзяць з высока ўзнятай галавой. Надаўна пабылаў і нас 250 прыхільнікаў міру Германскай Дамаратарычнай Рэспублікі і Заходняй Германіі. Герцаг Мінск зрабіў на іх вялікае ўражанне. Адна з дэлегатаў заявіла, што ёй вельмі спадабалася архітэктура горада.

Народы Савецкага Саюза лічылі і лічаць, што забарона ядзернай зброі павіна быць неадкладна ажыццэўлена. Надаўна Бюро Сусветнага Савета Міру звярнулася з адозвай да ўсіх народаў свету, у якой заклікала спыніць выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі і неадкладна заключыць пагадненне па гэтым пытанню.

Савецкі ўрад заўсёды надаваў вялікае значэнне культурнаму супрацоўніцтву. Толькі па лініі Міністэрства культуры за мінулы год выязджала ў 58 краін больш шты тысяч савецкіх артыстаў, дзячоў культуры і мастацтва. У апошні час ЗША, Англія, Францыя імкнуцца спыніць культурны з'вяз з нашай краінай. Але штучная атмосфера варажасці не ў сілах закрануць сэрцы сумленных людзей свету. Трэба спадзявацца, што кантакты, такія неабходныя для справы міру, нягледзячы на ўсе перашколы, будуць развівацца. Савецкі народ гасцінна расчылае дзверы перад прыхільнікамі міру і культуры галінаў збліжэння народаў.

Усе народы нашай краіны гарача падтрымалі гэты заклік. Учора адбыўся пашырэнні пленуму Беларускага рэспубліканскага камітэта абароны міру. Ад імя ўсяго беларускага народа ўдзельнікі пленума далучылі свой голас да голасу ўсіх амагараў за мір, аднадушна падтрымаў адозву Бюро Сусветнага Савета Міру і Савецкага камітэта абароны міру.

Зварот Бюро Сусветнага Савета Міру знайшоў гарачы водгук сярод савецкіх людзей.

Аднак кучка маніялістаў, зыходзячы са сваіх вузкіх інтарэсаў, абыхава стаўціца да жыцця сваіх народаў і згоды акварываць іх лёсам.

Вароўны Совет СССР ад імя савецкага народа звярнуўся да кангрэса ЗША і парламента Англіі з прапановай стварыць міжпарламенцкі камітэт для абмену думкамі аб магчымых шляхах да спынення выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі і да яе забароны. Савецкі народ гарача падтрымлівае гэтую прапанову. Вядома, калі народы ўсіх краін прыкладуць свае намаганні, то яны змогуць дабіцца змяшчэння міжнароднай напружанасці і стварыць умовы для ўсеагульнай бяспекі.

Усёй душой народы свету жадаюць пазбавіцца не толькі пагрозы атамнай вайны, але і тых пакут, якія нясе з сабой здароўю і жыццю людзей выпрабаванне атамнай і вадароднай зброі і неадкладна заключыць пагадненне па гэтым пытанню.

Няхай самая пачасная ідэя сучаснасці— ідэя барацьбы за мір— аб'яднае ўсіх барацьбітоў і дапаможа ўмацаваць іх дружбу. Няхай дзейнасцця добрыя надзеі простых людзей свету аб умацаванні міру па ўсім свеце.

Аляксандра УС, адказны сакратар Беларускага рэспубліканскага камітэта абароны міру.

Вароўны Совет СССР ад імя савецкага народа звярнуўся да кангрэса ЗША і парламента Англіі з прапановай стварыць міжпарламенцкі камітэт для абмену думкамі аб магчымых шляхах да спынення выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі і да яе забароны. Савецкі народ гарача падтрымлівае гэтую прапанову. Вядома, калі народы ўсіх краін прыкладуць свае намаганні, то яны змогуць дабіцца змяшчэння міжнароднай напружанасці і стварыць умовы для ўсеагульнай бяспекі.

Усёй душой народы свету жадаюць пазбавіцца не толькі пагрозы атамнай вайны, але і тых пакут, якія нясе з сабой здароўю і жыццю людзей выпрабаванне атамнай і вадароднай зброі і неадкладна заключыць пагадненне па гэтым пытанню.

Няхай самая пачасная ідэя сучаснасці— ідэя барацьбы за мір— аб'яднае ўсіх барацьбітоў і дапаможа ўмацаваць іх дружбу. Няхай дзейнасцця добрыя надзеі простых людзей свету аб умацаванні міру па ўсім свеце.

Аляксандра УС, адказны сакратар Беларускага рэспубліканскага камітэта абароны міру.

У сувязі з 40-годдзем з дня смерці вядомага беларускага паэта М. А. Багдановіча прысвоіць 44-й сярэдняй беларускай школе г. Мінска і Смалевіцкай раённай бібліятэцы імя Максіма Багдановіча.

Вароўны Совет СССР ад імя савецкага народа звярнуўся да кангрэса ЗША і парламента Англіі з прапановай стварыць міжпарламенцкі камітэт для абмену думкамі аб магчымых шляхах да спынення выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі і да яе забароны. Савецкі народ гарача падтрымлівае гэтую прапанову. Вядома, калі народы ўсіх краін прыкладуць свае намаганні, то яны змогуць дабіцца змяшчэння міжнароднай напружанасці і стварыць умовы для ўсеагульнай бяспекі.

У Гродна на стадыёне «Лакматыў» адбыўся першы гарадскі фестываль моладзі. Пад гукі Гімна Савецкага Саюза прадстаўнікі моладзі ўзнімалі флаг фестывалю і запальваюць факел. Гукаць фанфары. Пачынаецца парад удзельнікаў. Пасля парад у парку культуры і адпачынку, у тэатры, у рабочых клубах адбыліся выступленні больш 50 калектываў мастацкай самадзейнасці. На здымку: парад удзельнікаў фестывалю. (Фотэхроніка БЕЛТА).

Вароўны Совет СССР ад імя савецкага народа звярнуўся да кангрэса ЗША і парламента Англіі з прапановай стварыць міжпарламенцкі камітэт для абмену думкамі аб магчымых шляхах да спынення выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі і да яе забароны. Савецкі народ гарача падтрымлівае гэтую прапанову. Вядома, калі народы ўсіх краін прыкладуць свае намаганні, то яны змогуць дабіцца змяшчэння міжнароднай напружанасці і стварыць умовы для ўсеагульнай бяспекі.

Усёй душой народы свету жадаюць пазбавіцца не толькі пагрозы атамнай вайны, але і тых пакут, якія нясе з сабой здароўю і жыццю людзей выпрабаванне атамнай і вадароднай зброі і неадкладна заключыць пагадненне па гэтым пытанню.

Аляксандра УС, адказны сакратар Беларускага рэспубліканскага камітэта абароны міру.

У сувязі з 40-годдзем з дня смерці вядомага беларускага паэта М. А. Багдановіча прысвоіць 44-й сярэдняй беларускай школе г. Мінска і Смалевіцкай раённай бібліятэцы імя Максіма Багдановіча.

У Гродна на стадыёне «Лакматыў» адбыўся першы гарадскі фестываль моладзі. Пад гукі Гімна Савецкага Саюза прадстаўнікі моладзі ўзнімалі флаг фестывалю і запальваюць факел. Гукаць фанфары. Пачынаецца парад удзельнікаў. Пасля парад у парку культуры і адпачынку, у тэатры, у рабочых клубах адбыліся выступленні больш 50 калектываў мастацкай самадзейнасці. На здымку: парад удзельнікаў фестывалю. (Фотэхроніка БЕЛТА).

Аб удакладненні і частковых зменах існуючага беларускага правапісу

(Зацверджана Саветам Міністраў БССР)

Совет Міністраў БССР разгледзеў і зацвердзіў падрыхтаваны Інстытутам мовазнаўства імя Якуба Коласа Акадэміі навук БССР «Праект удакладненняў і частковых змен беларускага правапісу». Акадэмія навук дараўна скласці да 1 верасня 1957 года поўны звод правіл беларускай арфаграфіі і пунктуацыі, у якім прадуладжана больш дробных неабходных удакладненняў асобных правіл правапісу.

Арсеневіч, Афанасьев, Афанасьевіч, Кандрацев, Кандрацевіч, Аркадзев, Аркадзевіч, Грыгор'ев, Грыгор'евіч, Юр'ев, Юр'евіч, Парфір'ев, Парфір'евіч, Пракоф'ев, Пракоф'евіч; пасля ж г, к, х і збегу зычных, акрамя нц, перад суфіксам -ев пішацца і (ы): Георгіев, Георгіевіч, Акакіевіч, Яўціхев, Яўціхевіч, Грак-лівіч, Яўлампіевіч, Ануфрыев, Ануфрыевіч, Ануфрыевіч, Дзмітрыевіч, Дзмітрыевіч, але: Вікенцев, Вікенцевіч, Лаўрэнцевіч, Лаўрэнцевіч, Кліменцевіч, Кліменцевіч і інш.

Існуючы беларускі правапіс у сваёй аснове правільна адлюстроўвае асаблівасці і законамернасці беларускай мовы. Яго засвоілі шырокія кругі грамадскасці, замацавалі шматлікія выданні кніг і школьных дапаможнікаў. Таму якіх-небудзь грунтоўных падстаў для карэннай рэформы беларускага правапісу няма.

ІV. Правапіс падоўжаных зычных Пры падоўжаным вымаўленні зычны гук, які стаіць паміж галоснымі, на пісьме перадаецца праз падваенне яго: разводдзе, збожжжа, маззю, галлэ, насенне, калоссе, смецце, ламача, зацішша: Адгіння, Аксіння, Наталля, Настасся, Аўдоцця; Краснаполле, Залессе, Закарпацце Але: Ілья, Ільч, Ільчоўка, Ільч, Ільчскі, Ульянаўск, Ульянаў, Ульяна, Касьян, а таксама вытворныя ад слова ліць: лье, льецца, налью, разалью і інш.

Аднак асобныя правілы арфаграфіі з'яўляюцца недасканалымі і таму не могуць служыць цвёрдым крытэрыем для адзінага і паслядоўнага напісання. У сувязі з гэтым узнік арфаграфічны разнабой у друку, з'явіліся дзяккія напісанні ў пісьмовай практыцы і школьных падручніках. Усё гэта адмоўна адбіваецца на авалоданні роднай мовай у школе, не садзейнічае павышэнню культуры пісьма.

V. Правапіс складаных слоў 1. а) Складаныя словы з націскам на першым складзе другой часткі пішуцца як простыя: вадаспад, палывод, шаўкаград, гарбаносы, чарнавокі, прастадушны, саркамердусны, разнастайны, мнагобор'е, зламаны, дабраякасны, недабраякасны, навабранец, флатвядзец, малатабеец, каналыводства, саламарэзка, галаваломка, скараспелка, малакамер, Дабралюбаў, Ламаносаў, Сталетаў, Навазыбкаў, Чарнаручка.

У мэтах палепшэння існуючага беларускага правапісу і ў частковую змену пастановы СНК БССР ад 26 жніўня 1933 года № 1312 (З. З. БССР 1933 года № 33, арт. 230; № 51, арт. 335) Совет Міністраў БССР рашыў унесці ў беларускі правапіс прапанаваныя Інстытутам мовазнаўства Акадэміі навук БССР наступныя удакладненні і змены.

б) Калі ў другой частцы складанага слова націск падае не на першы склад, тады ў першай частцы праяўляецца пачочны націск і пад ім аднаўляецца звычайнае: тэатрапрыкмет, сэрцаабмен, абмакіраўніцтва, водаразмеркаванне, кармаздабыўанне, боксамплект, прэстанародны, жыўлаабодчы, стэрацынтны, мнэгастанбчык, шырокадаступны, свебасаблівы, высюкайдэйны, тонкасуконны, Новаарсіюк, Горназаводск.

I. Правапіс ненаціскных о, э

а) Ненаціскае о перадаваць праз а незалежна ад паходжання слова: гара, нага, арганізацыя, савет, бальшавік, камунізм, сацыялізм, пралетарыят, рэвалюцыя; Мікалай, Якаў, Барыс, Шастаківіч, Шоблахаў, Вінаградваў, Барыскі, Каналіцкая, Ваўчок, Шапэн, Леанідзе, Аванесян; Беларэда, Валакаліжск, Сафія, Каланд. у тым ліку ў пачатку ўласных імён, прозвішчаў і географічных назваў: Астап, Алёга, Аксана, Ануфрыевіч, Алёсавіч, Абломваў, Адабедскі, Аноб'рскі, Арджанікідзе, Арбелі, Ажышка, Анарз, Алвідзі, Атаіла; Ашмянны, Арёл, Ак, Анега, Ахоўцае мора, Ачакаў, Асвенцім, Арысава.

Заўвага 1. У першай частцы некаторых слоў можа выразна праяўляцца пачочны націск і тады, калі асноўны націск падае на першы склад другой часткі. У такім выпадку звычайнае о на пісьме аднаўляецца: азотнакіслы, горнарудны, збожжжазба, збожжжаўборка, дрэбнатвары, дрэбнаўласніцкі, усходнаўстава, работадвец, палеаграфічны і некаторыя іншыя.

у канцы назменных слоў: брыта, нёта, інквізіта, алёгера, лібрэта, дыкма, фота.

Заўвага 2. Першая частка складаных прыметнікаў пішацца так-жа, як і першая частка назоўнікаў, ад якіх гэтыя прыметнікі ўтварыліся: марфалогія—марфалагічны, манакрафія—манакрафічны, ханалагія—ханалагічны.

а таксама ў канцы ўласных імён, прозвішчаў і географічных назваў: Бандарэнка, Брбўка, Даўжэнка, Марка Пала, Лёзна, Маладзёчна, Гродна, Арыночка, Сан-Францыска, Осла, Конга, Глёза, Чыкага.

Заўвага 3. Частка поў пішацца з о толькі пад націскам, не пад націскам о пераходзіць у а: пубнач, пубдзень, паўбоддзе, паўбодстраў, чапаўдаччынны, напаймёртвы.

Выклічэнне: пасля галоснага канцавое ненаціскае о захоўваецца: адбжжю, капрыччы, сальфеджжю, трыо; Антонію, Маю, Цаю, Сяю; Антартыю, Ыльбаю, Мінданаю, Цындаю, Токію, але радчы.

в) Калі складаныя словы маюць у сваім саставе больш за дзве часткі, то кожная з гэтых частак пішацца як асобна ўзятае слова: паравозавабнабудавнічы і інш.

б) У імёнах, прозвішчах і географічных назвах са славянскай лексічнай асновай, а таксама даўно запазычаных з неславянскіх моў ненаціскае э перадаваць праз а, а ненаціскае е ў першым складзе перад націскам— праз я: Дзяніс, Дзянісавіч, Сяргей, Сяргеевіч, Сяргё, Аляксандр, Аляксандравіч, Бядуля, Бялінскі, Вястрыбскі, Дзяржынскі, Накрэсаў, Пляханаў, Няходда, Няёлы, Жалтоўскі, Раціўніцаў, Равіцкі, Чарнышэўскі, Шаўчэнка, Шчадрын, Дзянісаўка, Чыяў, Пячора, Чарапавіч, Чарнаручка, Шапатоўка.

2. Ненаціскае э ў першай частцы складаных слоў захоўваецца без змянення: маладзёдна, рэдказубы, шэравокі.

Імёны, прозвішчы і географічныя назвы, якія не падыходзяць пад гэтае правіла, пішаць паводле правапісу іншамоўных слоў Венсан, Гёрцэн, Цэдэніа, Шэкспір, Эхл, Эзот; Качэтыў, Нахічэван, Неапал, Седан, Ерван, Еўропа, Египет, Эстонія, Эльбрэс, Эльтён.

3. У складана-скарочаных словах і ў вытворных ад іх галосныя о, а, е, я ненаціскных частак пішуцца так, як яны пішуцца ў адпаведных поўных словах: калёс, калёсны, калёснік, саўдэс, гарком, гаркомваўскі, кампартыя, камсод, саўнарком, камсамол, камсамалец, гарсавет, камандарм, гаран, санспартбніцтва, конармія, ваенком, селькор, мясцком, лясас, легпром.

II. Правапіс д, т і дз, ц

а) У словах іншамоўнага паходжання д, т вымаўляюцца мякка і на пісьме перадаюцца праз дз, ц перад наступнымі суфіксамі і злучэннямі суксысальнага паходжання -ін, -ір, -ёр, -еец, -ейск. а таксама перад памяншальным суфіксам -ік: карацін, плаціна, лацінскі, камандзір, камандзіроўка, мундзір, білецёр, акцёр, манцёр, гвардзеец, індзеец, гвардзейскі, індзейскі, білецкі, ітэлодзік, але: латынь.

VII. Правапіс дзеясловаў Дзеясловы абвяснага ладу цяперашняга часу першага спражэння ў першай асобе множнага ліку ў адпаведнасці з літаратурнай нормай пішаць пад націскам з канчаткамі -ом, -ём, а не пад націскам— з канчаткамі -ам, -ем: бяром, сцеражам, ідзём, нясем, кладзём, пішам, мажам, пэжам, чытаём, будзем, вывучаем.

б) У імёнах, прозвішчах і географічных назвах дз, ц або д, т пішуцца ў залежнасці ад беларускага літаратурнага вымаўлення: Дзяніс, Ціхон, Хрысціна, Ціміразев, Цёркін, Ціханаў, Дзюкло, Гарыбальды, Таляці, Ціпа, Дзмітэрка, Вучыці Целяханы, Ціхвіч, Барадзіно, Быцене, Уладзіўстак, Градзянка, Браціслава, Закарпацце, Церах, Цюмень, Цянь Шань, Цібр, Цяньчын, Цюрынькі, Поці, Таці, Гаці Тэля, Тэвасян, Тэжерэй, Атаіла, Дады, Дяфо, Дэ Бальзак, Шаптыцкі; Дятройт, Тэлаві.

у другой асобе множнага ліку, калі націск падае на апошні склад,— з канчаткамі -аце, -яце: бераце, сцеражаце, ідзце, чытаце, кладзце, а не пад націскам -аце, -еце: рэжаце, пішаце, будзеце, сеце, чытаце.

III. Правапіс раздзяляльных апастрафа і мяккага знака

Раздзялянае вымаўленне зычных з наступным галосным на пісьме абзначаецца апастрафам або мяккім знакам.

а) Лічэбнікі два, дзве і абодва, абедзве ў адпаведнасці з жывым вымаўленнем не уніфікуюць ролавых форм і маюць наступныя склавоныя канчаткі:

а) Апастраф пішацца:

пасля прыставак, якія канчаюцца на зычны, перад е, ё, ю, я і націскамі і: аб'ява, ад'езд, аб'яднацца, уз'яднанне, раз'юшаны, з'якнучы, аб'інець, над'іменскі; у тым ліку пасля іншамоўных прыставак: ікеіцыя, кан'юнктура;

Н. два дзве абодва абедзве Р. двух дзвюх аб абедзвюх Д. двум дзвюм аб абедзвюм В. як назойны або Т. двумя дзвыма аб абедзвюма М. двух дзвюх аб абедзвюх

у сярэдзіне слова пасля губных (б, в, м, п, ф), задняезычных (г, к, х) і зацвярдзелых (р, ж, ш, ч) перад гэтымі-ж галоснымі: Аля'ев, Бар'е, Б'етнам, сям'я, куп'е, п'яўка, п'ексы, саф'ян, Садоф'ев, Мантэ'ю, Л'іч'янаў, Х'юлет, бар'ер, надвор'е, Аж'е, Буш'е.

б) У колькасных састаўных лічэбніках склаенню падлягае кожнае слова:

б) Мяккі раздзяляльны знак пішацца:

пасля зычных л, н, с, ц, дз і непрыставачнага з перад е, ё, і, ю, я ў словах іншамоўнага паходжання: вальера, рэльеф, Малвер, каньяк, Ка-вельяк, Сены, канферансе, манпансье, ранце, царцеры, Цвер, мадзьяр, Дзюлі, Лавуазье, Карбузье.

Н. трыццаці васьм шэсцьсот семдзесят дзевяці Р. трыццаці васьмі шасцісот сямідзесяці дзевяці Д. трыццаці васьмі шасцістам сямідзесяці дзевяці В. як назойны як назойны Т. трыццаці васьмі шасцістамі сямідзесяці дзевяці М. трыццаці васьмі шасцістамі сямідзесяці дзевяці

в) У імёнах па бацьку прозвішчах і географічных назвах, утвораных ад імён на -ій (-ыі), пасля зычных л, н, с, ц, дз, з перад суфіксам -еў пішацца мяккі знак, а пасля губных і зацвярдзелых— апастраф: Васі'м'ев, Васі'м'евіч, Васі'м'евіч, Васі'м'евічскі востраў, Арсен'ев, А-

а) Частцы б (бы), ж (жа) пішуцца без злучка: прышла б, прачы-таў бы, чаму ж, казаў жа, куды ж бы, як жа ж.

б) У імёнах прозвішчах географічных назвах, у якіх у беларускім вы-маўленні пачатковае у развлося з в, пішацца ў

ЖЫВІЦЦЕ НЯС ВЮМІ!

(М. Багдановіч)

УДУМЛІВЫ ЗНАЎЦА МУЗЫКІ

Рознабаковасць творчых інтарэсаў Максіма Багдановіча, яго незадаўняе спадчына ў галіне паэзіі і прозы, публіцыстыкі і перакладаў французскіх, нямецкіх, грэчаскіх і рымскіх класікаў — сведчанне выключнай таленавітасці паэта. А пры знаёмстве з яго крытычнымі артыкуламі пра музыку адзілае сапраўды професійнае глыбіня ведаў музычных з'яў саўчаснасці і вышэйшае пастыліна непасрэднай зацікаўленасці да пятаўнай разліка і народнасці ў музыцы, да праблем класічнай спадчыны. Здаўляе, нарэшце, тая глыбокая павая, якую Багдановіч аддае творчаму здобытку кожнага народа.

У музычна-крытычных артыкулах Максіма Багдановіча стаіць на вэстычных пазіцыях свабод літаратурна-публіцыстычнай творчасці. Ён імкнецца звязаць і тлумачыць музычны з'яў рэальнымі ўмовамі грамадска-палітычнага жыцця.

На пытанне музыкі Багдановіч напісаў тры артыкулы (усе на рускай мове).

— 1957

Адамі з іх прысвечаны «Кішану музычнаму слоўніку», які складзены і надрукаваны ў 1914 г. Ю. Энгелем. Другі артыкул, напісаны пачам у 1915 г., прысвечаны кампазітару М. Мусаргскаму. Ён называецца «Аб дзіўнай думцы п. Глебава». Апошні артыкул Багдановіча пра музыку — крытычны агляд часопіса «Музычны сучаснік» за першае палгоддзе 1916 г.

Артыкул «Аб дзіўнай думцы п. Глебава» накіраваны супраць той шкоднай характарыстыкі творчасці М. Мусаргскага, якая дазваляе музыкантаў і асабліва Ігар Глебаў у часопісе «Музыка». У далейшыя гады творчай дзейнасці Асаф'еў, як вядома, падзякаваў свае погляды на творчасць Мусаргскага. Але тады, калі Багдановіч апублікаваў свой артыкул, малады Асаф'еў (які іншым, на пасць год старэйшы за 24-гадовага паэта) падняў пад уплывам мотных у мастацтва ідэалістычных пільны, ідэя памыляўся, лічычы Мусаргскага рамантыкам. Уступачы з Асаф'еўм у палеміку, Максім Багдановіч даказвае, што Мусаргскі ў сваёй творчасці — рэаліст.

Свае доказы Багдановіч памагае шматлікімі істотнымі аргументамі. Перш за ўсё ён паказвае непарывную сувязь музыкі Мусаргскага з рэалістычнымі мастацтвамі літаратурнымі тэкстамі твораў кампазітара. Багдановіч піша, што ў Мусаргскага паміж музыкай і тэкстамі «сець тысячы асаблівых спрыяў... яны так кажаць, духоўныя блізнятцы». Пры гэтым Багдановіч падкрэслівае, што адсутнасць такой сувязі з'яўляецца не дала-б падставай лічыць творчасць Мусаргскага мастацкай з'явай.

Пераходзячы да пытання мастацкага зместу твораў Мусаргскага, Багдановіч выказвае слушную думку, што сапраўды мастак — паэт, кампазітар, жыццисец, скульптар — такімі ж, што раскрывае ў сваёй творчасці з'явы жыцця больш вобрана і напружана, чым у самым жыцці, г. зн. аб'яўляе і тыпавыя жыццёвыя з'явы.

Пытанне аб тым, як творчасць Мусаргскага ў рэальнасці гістарычныя перамены знаходзіла прызнанне ў сучаснасці, Багдановіч звязвае з разуменнем музыкі аўдыто-

рынай слухачоў. Ён падкрэслівае, што демократычная аўдыторыя пачатку XX стагоддзя ў адрозненне ад кампазітара больш аб'ектыўна, чым яго многія, нават музычна падрыхтаваныя сучаснікі.

Такім чынам, у артыкуле «Аб дзіўнай думцы п. Глебава», у якім, на першы погляд, разглядаецца прыватнае пытанне, Багдановіч імкнецца паставіць рад агульнаэстэтычных і музычных праблем.

Пытаннем музычнай спадчыны ў пэўнай меры прысвечаны і два іншыя артыкулы паэта, аб якіх гаварылася вышэй. Так, гаворачы аб «Кішаным музычным слоўніку», Багдановіч напярэак яго ўкладальніка, што той, неадпаведна значнасці творчасці кампазітараў у разліку музычнай культуры асвятляе іх дзейнасць. Паэт піша, што «Валакіраву выдзелена месца значна менш, чым Верстаўскаму, і ў тры разы менш, чым Дартамыжскаму; зметка аб Вагнеру ў два разы пераважна зметка аб Бетховене; ... чамусці не паказаны год смерці Лісенкі». Як бачым, паэт такімі аўвагамі дае зусім правільную ацэнку ролі кампазітараў, паказвае іх месца ў сусветнай музыцы.

У артыкуле пра часопіс «Музычны сучаснік» Багдановіч адзначае як станоўчы факт надрукаванне перапіскі Н. Рымскага-Корсакава з М. Балакірэвым, бо перапіска дае «многа звестак аб першых кроках «Магутнай чукі» і аб ходзе творчасці юнага кампазітара». Тут-жа ён падкрэслівае каштоўнасць таго, што два нумары часопіса прысвечаны А. Скрабіну. Гаворачы пра гэтую аўвагу Багдановіча, негледзячы на тое, што многія наватарскія творчасці кампазітара Скрабіна былі «не на плячы» і прымаляе «ў штылі» нават шэрагам сучасных паэту музычных дзеячоў.

Не абійшоў Багдановіч і змешчаную ў часопісе «Музычны сучаснік» аўтабіяграфію кампазітара, майстра рускага харавага пісьма і знаўца народнай творчасці — А. Кастальскага. Паэт вітае надрукаванне артыкула і ўказвае, што аб такім выдатным дзеячы твора знаць больш шырока.

Вельмі цікава Багдановіч разглядае некаторыя ідэя-эстэтычныя пазіцыі часопіса «Музычны сучаснік». Ён падкрэслівае ўсё беспадстаўнасць тэндэнцыі да ўнеартыстнасці, якую праявіла рэдакцыя часопіса ў перадавым артыкуле адно з нумароў. Паэт піша, што «чверца вытрымаць гэты прычыны — задача не лёгкая з-за барацьбы розных музычных пільны, якія кіпаць у нас». Тут-жа ён адзначае адсутнасць у часопісе ўласных творах рэдакцыі адносна хваляючых пытанняў музычнага мастацтва.

Некалькі слоў аб артыкулах, які фармальна не з'яўляюцца музычна-крытычнымі твораў. Мы маем на ўвазе артыкул Багдановіча «Збыты шлях». Тут вельмі вышэйшымі выказанымі паэта аб выкарыстанні народнай песні могуць знайсці не толькі літаратары, але і кампазітары. Музыкантам у гэтым артыкуле ёсць над чым задумацца.

Музычна-крытычная дзейнасць Максіма Багдановіча колькасна вельмі невялікая. Але ёсць у нас даваць думаш, што калі-б не такі кароткі жыццёвы шлях, музычна эстэтыка ўвабачылася-б інша шматлікімі таленавітымі артыкуламі пудоўнага паэта.

Сёння, калі адзначаецца 40 год з дня смерці Багдановіча, беларуская музыка, як і паэзія, ганарыцца вялікім сынам свайго народа, што аддаў усе духоўныя сілы, усе намаганні, каб актывізаваць нацыянальную свядомасць і культуру нашай роднай Ваяліка Кастрычніка.

С. НІСНЕВІЧ.

Б'ЕЦЦА МОРА...

Б'еца мора аб бераг дзікае,
Пер'е пены губляе скрозь.
Зноў з туюю, як свет, ваялікаю
Ён прышоў сюды з краю кроз.

Кіпарысы вакол, як волаты...
Вечер гле іх — не сагне.
Кіны ў далеч і странеш долю ты
Ці на хвалях, ці мо' на дне.

Будзіць погляд жывымі даламі...
Што там блыснула на скалах?
Белы ветразь мігнуў між хвалямі
І у пеннай раслаў імгле.

«Можна гэта Страціму-Лебедзю
Расставанне з жыццём прышоў?
Ці паталя ў сухотах з'здзенай
Маладошці твае крыло?»

З дарогі юнагта рысамі
Амалодзіць яна без сляз.
Вузаклечымі кіпарысамі,
Заданя, свет тут увесь зарос.

А далёка, дзе край азёрамі
Заглядаецца ў неба сіня,
Ночы смялюць густымі зорамі,
Ветры сцялюць лісце асі.

Скарга, лепшую долю хвалячы,
Выспілае прастору глады.
Траба, траба у тым далечым
Песню славы, як гром, паслаць.

Б'еца мора аб бераг дзікае,
Дык тут ад сабе гані,
Хай палаюць ярчай ваяліка
Залатыя жыцця агні.

Несучы у душм урушанай
Мора сінага грозны гней,
Ён прыбег у пакой прыгушаным,
Ён за столік з паперай сеў.

І калі ён, ад кашаю стомленым,
Адшоў ад гарачых слаў,
На паперы гаралі полымем
Палкі верш і жывая кроў.

Аляксей КОРШАК.

Поўны збор твораў

Мастацкая проза, пераклады, літаратурна-крытычныя, публіцыстычныя творы і многае іншае з творчай спадчыны М. Багдановіча не даўно яшчэ да масавага чытага. Справа ў тым, што збор твораў паэта быў выданы ў 30 год назад, да таго-ж вельмі малым тыражом — 2 000 экзэмпляраў і, натуральна, стаў зарад бібліяграфічнай рэдасцы.

Улічваючы запатрабаванні грамадска-літэратурнага і мастацтва Акадэміі навук БССР падрыхтаваў да выдання поўны збор твораў Максіма Багдановіча ў двух тамах агульным аб'ёмам каля 50 друкаваных аркушаў. У перадавым падрыхтоўкі праведзена вялікая праца аб'ёмна-жэстэтычнай работы. Выданне суправаджаецца вялікім раздзелам «Завягі і варыянт», які даець матэрыял пазнаёміцца з творчай лабараторыяй паэта, з яго выключнай падрыхтаванасцю да сабе. У збор твораў будзе змешчаны рад твораў, якія адшуканы за апошні час у розных даровольчых і іншых выданнях і ў першым зборы твораў не друкаваліся.

Першы том складаюць вершы зборніка «Вянок», вершы розных гадоў, якія прыжылі паэта друкаваліся толькі ў перадавых выданнях або зусім не друкаваліся. Вершы на рускай мове, пераклады і дадзеныя. Тут-жа змешчаны матэрыялы з чарговых выданняў, апавяданні і нарысы, у тым ліку пераклады на рускую мову апавяданняў І. Франка, В. Стефаніка. Другі том складзены літаратурна-крытычныя і публіцыстычныя артыкулы. Першы том ужо знаходзіцца ў вытворчасці і выйдзе ў свет у пачатку ліпеня.

У другі том ўверніцца ўключаны артыкулы і рэпензі — «Новая інтэлігенцыя», «Сялян-паэт С. Д. Дрожжын», «Н. М. Нікольскі, Страцімунт Вавіноў», «Браты-чэхі», «Украінская жыць», 1915 г. №№ 1—12», «Айчына. Зборнік нацыянальнай літаратуры Расіі», «Іван Франко» і іншыя. Памянёныя творы выданы за апошні час у яраслаўскай газэце «Голас» за 1914—1916 г. г., часопісах «Жыць для всех» (1914, 1916), «Русскі экскурсант» (1914), «Северныя запіскі» (1915).

Артыкулы, якія публікуюцца ў другім томе, не толькі сведчаць аб творчым спадчыні паэта як мастака, аб шырыні і разнастайнасці яго творчага круглага, аб яго інтэлектуальнай і напружанай інтэлектуальнай дзейнасці, але і дапамагаюць

больш акрэслена ўстанавіць эстэтычныя кроў пісьменніка-дамакрата, цесна звязанага з народам.

Так, у артыкуле «Новая інтэлігенцыя» Багдановіч спрабуе вызначыць пазіцыю інтэлігенцыі па-свойму: «На наш погляд, усе інтэлігент павінен адпавядаць наступным двум патрабаванням: па-першае, ён павінен імкнуцца да ведаў; па-другое, ён павінен імкнуцца несці свае веды на карысць народу».

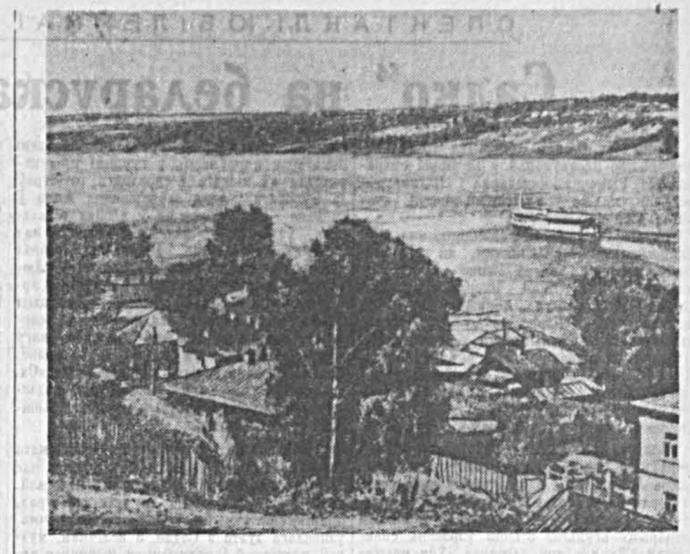
У гэтым-жа артыкуле М. Багдановіч падкрэслівае, што гэтая формула пазіцыі профасара, які служыць інтарэсам буржуазіі, па-за інтэлігенцыяй, і ў той-жа час можа ўключыць у ся, скажам, публічнага рабочага з паўнай духоўнай зааказкай. Думаецца, што каментарыі не патрэбны.

Цікава і знішчальна крытыка Багдановічам буржуазнага друку, у прыватнасці часопіса «Мікраскоп». У артыкуле «Добрыя весткі» паэт рэзка абраўваецца на кіраўнікоў часопіса за іх праднажасць, звяртае ўвагу чытачоў на сумна «пазідзенае друкаванае слова».

Багдановіч прычынава адстойваў нацыянальныя правы беларускага народа. У артыкуле «Аб гуманізме і неабавязнасці» пісьменнік у адказ на прапанову адна з прапэдыяў дзеячоў Курнатоўскага аб раздзяленні беларускага народа паміж Польшчай і Расіяй па рэлігійнаму вераванню пісаў: «Раздзяла вельмі проста. Распараджаюцца так беспрыймальна дэсам беларусаў, п. Курнатоўскі нават не спрабаваў заадака думкай, накойкі шпюныя або карысныя для іх яго праекты... Карацей кажучы, п. Курнатоўскі прабаваў весткі гандаць беларусым народам, які ў яго вачах з'яўляецца не суб'ектам, а аб'ектам праваў, што прагнаваць служыць нечым напісат пажыццёва матэрыялу для суседніх народаў».

У падрыхтоўцы тэкстаў да выдання і складання каментарыяў прынялі ўдзел навуковыя супрацоўнікі Інстытута літаратуры і мовы Акадэміі навук БССР І. Гарэнін, Э. Туровіч, А. Харкевіч пад агульным кіраўніцтвам члена-карэспанданта АН БССР В. Барысенкі. Збор твораў выхадзіць пад рэдакцыяй правядзенага члена АН БССР М. Лынькова, члена-карэспанданта АН БССР В. Барысенкі, кандыдата філалагічных навук В. Іваляна, Ю. Шыршова. Мастацкае афармленне І. Немага.

В. КРЫШТАЛЬ.

На Волзе ля Плеса, Мясціны, дзе быў Максім Багдановіч.

Ваяліка любоў і пашана

З нейкім асаблівым урушнем чытаем на шыльдае аднапярховага на два кахны дома: «Новагрудская раённая бібліятэка імя Максіма Багдановіча».

Гэта адна з буйнейшых раённых бібліятэк рэспублікі. У ёй налічваецца 1.400 чытачоў. Новагрудскіх чытачоў самы гарадок, які да векапонага верасня 1939 года быў вядомы толькі адной, адмыслова збудаванай «асветнай» установай пільсучыкаў — турмой. Сюды пад званом касцельных званой гналі тады зааказаных у кайдан леным сінюй беларускага народа, якія змагаліся за існасцю будучыню, за тое, каб вольна дунала на гэтай зямлі пень Купалы, Коласа, Багдановіча...

Бібліятэка імя Максіма Багдановіча карыстаецца вялікай любоўю і пашаную ў чытача. Тут на сенах-прыгожа афармленыя стэндзі, якія расказваюць аб стварэнні першай у свеце савецкай пільсучыкаў, аб велькіх планах шостага пільсгодкі, аб нашых сабраты — брацкай Польшчы, Балгарыі, Чэхаславакіі... І рабочыя, служачыя, студэнты ахвотна наведваюць сваю бібліятэку. Увесь прышлі пачытаць газеты пен-

сіонер тав. Навумовіч, малады рабочы студэнт-завочнік Горанка сельскагаспадарчай акадэміі Віктар Судаквіч, рабочы райкома партыі тав. Маура. Сярод чытачоў пераважаюць большыя калгаснікі.

У гэтыя дні, калі беларускі народ адзначае 40-гадзе з дня смерці свайго ваяліка сына, асабліва шматлюдна ў бібліятэцы. Увагу ўсіх прыцягвае выстаўка, прысвечаная творчасці Максіма Багдановіча. Паявіліся попыт на твора паэта.

За столікам нахілішыся, праглядае крытычны літаратуру пра паэта чарныя малалы хлопцы. Гэта загадчык Вялікаўдзешкай пачатковай школы Іван Іванавіч Вярбіцкі. Ён прышоў падрыхтаваць даклад пра Багдановіча, з якім выступіць перад аглядаючымі.

За залатым расказвае ён аб тым, што, нягледзячы на індывідуальны прыгёт у пільскай Польшчы, творы Максіма Багдановіча карыстаюцца вялікай папулярнасцю ў сялян; гаворыць аб актуальнасці вершаванага паэта.

— Памятаю, — успамінае Іван Іванавіч, — пасля вайны, у 1950 годзе, калі я вучыўся ў Новагрудскім педвучылішчы, мы, студэнты, часта выязджалі з мастацкай самадзейнасцю ў суседнія вёскі. Быў час калектывізацыі сельскіх гаспадарак. І вост у вёсцы Пушчычы выступіў я з чытаннем верша Багдановіча «Мяжы». Толькі прачытаў заключныя радкі:

Так многа ёсць паўсюль багачства і красы,
А людзі нішчаныя
У голадзе, у зморы
Ад беднаці, ад
цямнаты,
Бо скрозь — мяжы,
Бо скрозь — паяты,
Як чуць: «Голад тут атрымаў за калгасы». І востым кулак аж затрос кулакам. Яго, кулака, які смірна выслушаў даклад аб калектывізацыі, вывеш з перапення верша Багдановіча...

Мы размаўляем, а да востай палдышчы новай чытаць. Сярод іх вы знаёдзе і студэнта фінахнікума, і навучніка педвучылішча. Калісьці перад смерцю Максіма Багдановіча пісаў: «Я не самотны; я кнігу маю з друкарні пана Марціна Кухты». Як-бы радаваўся сёння паэт, калі-б убаўчы, колькі шчыра сяброў і прыхільнікаў знайшла яго творчасць.

Ан. КЛЫШКО.

З яго песняў

Максім Багдановіч — адзін з найбольш любімых аўдзіяў. Я люблю яго за тое, што ў яго вершах ажывае беларуская прырода. Ён добра разумее жывую, умею слухаць не чаруючы музыку.

У бубны дадуў вечер б'е,
Грыміць па ім, знішчы, п'е...

Чытаючы яго вершы, вучыцца так тонка адчуваць характар прыроды, як адчувае паэт. І што цікава — яго вершы так глыбока запалваюць у сэрца, што словы паэта становяцца тавімі словамі, яго мысленне — тавім мысленнем. І, вышэйшы ў зівомы зорны вечар, як не

прывітае яго радкам Багдановіча: «Здароў, морозны, зночкі вечар! Здароў, скарпы, мякі снэг!» Гэта як ярка тва словы, якія паэт падслухаў, а зямля, іменна ў тавім сэрцы...

За чалавечыя, ваяліка гуманізм яго паэзіі і любіць паэта наш шматлікі аглядаючы савецкі народ.

Мне ўспамінаецца лета мінулага года, калі я ў група студэнтаў ездзіў на пільскай зямлі ўбярэж'е ўрада. Пасля працы мы, беларусы, рускія, украінцы, татары, казахі, збіраліся, каб пад зорным казахстанскім небам паспяваць любімыя песні. І кожны раз на-

сцеежкамі песняра

З вышнімі птушынага палёту нават знаёмы горад, дзе сходажны ўсе вуліцы і завулки, дзе вядомы ўсе мясціны і будынкі, здаецца нейкім іншым, незвычайным, бо адразу, як на далоні, адкрываецца позіроку.

Лічыць цікавай і прывабнай назіраць, як пад крылом самалёта адкрываецца панарама незнамага горада: роўныя кварталы белых камянін, зеляніна парку і садоў, прадаўтаватны мурны заводскіх і фабрычных карпусоў з клубамі і дыму, накручаныя лініі вуліц і завулкаў. А вост паказалася даве істужкі рэк, якія аліваваюцца непаладзек ад ваяліка чыгуначнага маста. На ластравой галазі блялоць пазасажырка паркоў, у роскіду чарнічэня ля затонаў баржы, снуюць жывыя рачныя трамваі.

Вольга!
Горад Горкі!
Горад слаўных рэвалюцыйных традыцый, Радзіма В. П. Кулібіна, Н. І. Лабацьскага, Н. А. Дабраўлава, Я. М. Свердлага і Максіма Багдановіча.

Тут праілі дзіцячыя і юнацкія гады ваяліка пісьменніка, тут расцвіталі свае творчыя крылы бравеснік рэвалюцый.

Тут, на беразе Волгі-матухны, праішло дзіцяства і юнацтва беларускага песьняра Максіма Багдановіча, у Горкім пачынаў ён сваю літаратурную працу.

Не панаць сёння старога купецкага Ніжыгта-Поўгарада, дзе сорак год назад гаспадарылі купцы бутровы, блавыя, курбавы, рукавішчыны. Няма ўжо і слаўнай Мільбэнкі з прыгожымі, начлечымі, шынкамі, рынкам «Абжорка», дзе быў прытулак «Басякоў» і людзей «дзян».

У горадзе прахадзіў ярка міжбаласны фестываль моладзі. І старажытны горад выгладзіў у рытме руху і працы, нека асабліва святочна, прыгожа і молада.

Хаджу вуліцамі Горкага, і на памяць прыходзіць старонкі біяграфіі паэта.

...Чыноўнік ваямьнага сялянскага банка Адам Багдановіч з асірацелымі дзецьмі пераехаў восенню 1896 г. з Гродна ў Ніжні, калі горад трэсла ліхаманка слаўтай Усерасійскай выстаўкі.

У лістападзе таго-ж года А. Багдановіч знаёміцца з М. Горкім, які тады працаваў у рэдакцыі газеты «Ніжнегродскі лісток» і жыў у ўпроценькім невялікім доміку на рагу Палачач (цяпер Голага) вуліцы і Ваясескага завулка.

Ваяліка паэта на ўспамінах, змешчаны ў кнізе «М. Горкі на радзіме» (1937), піша, што вялікі пісьменнік прыхільна і шчыра сустраў гося з Беларусі: «Мы беларусы... Вост гэта добра!.. І шмат вандраваў па Русі, прыглядаўся... А вост Беларусі зусім не ведаю...» З гэтай сустрачкі пачынаецца дружба тады яшчэ малавядомага літаратура Аляксея Максімавіча Пешкава — «схаваго малярнага цаха» з чыноўнікамі А. Багдановічам — беларускім этнографам і гісторыкам: «Першае знаёмства, якое паказала многа агульнага ў нашых поглядах, інтарэсах і мінулых перажываннях, нека адразу абудзіла ўзаяміныя сімпатыі, якія з'яўляліся ў прыхільнасці і ў моцную дружбу», — пісаў баяліка беларускага паэта.

Іх збліжаюць грамадскія інтарэсы, любоў да кнігі, а неўваба яны нават сталі сявакамі: А. Багдановіч ажаніўся з роднай сястрой жонкі М. Горкага.

Беларускі паэт яшчэ хлалічучым памятае частага гося іх доме — высокую чалавеча і доўгімі густымі валасамі, худым баялім тварам і ўважлівым блакітнымі вачыма, які быў апраўду ў чорную суконную кашулю і боты; чуў яго размовы са сваім баялікам.

Семі Багдановіча і Горкага жылі вельмі дружна і зладжана. А. Багдановіч дапамагае М. Горкаму ў 1897 годзе ўладзіцца з паяздак у Крым на даачню, становіцца добрым дарачкам і гаспадарчым справам пісьменніка. Пасля звароту з Крыму і Палацкім сям'я Горкага веляторы час нават жыла ў доме Багдановічаў (так звалася пасля неаднойчы), сабраў дзвалі папалам і радасць і гора.

У часе паяздак у Крым і Песербург Горкі перапісваецца з сям'ёй Багдановічаў. Асабліва многа пісем прыпадае на той час, калі памерада Аляксандра Паўлаўна — жонка А. Багдановіча — і асірацелы сын Шурык узяты быў на выхаванне ў сям'ю Горкага. Нажаль, багатыя і цікавыя матэрыялы перапіскі Горкага з Багдановічам ніжнегродскага перадыду, многа фатадымі загінуты ў Яраслаўлі ў часе пажару.

Горкі ў пісьмах не раз называе А. Багдановіча сваім «неардзучым сабрам», «прыяцелем» (пісьмы Л. В. Срадіна і А. П. Чахаву).

Гэтыя традыцыйныя дружбы і прыяцельскія адносіны з М. Горкім, якія моцна жылі ў сям'і беларускага этнографі і пасля, не маглі не ўплываць на востнагляд Максіма Багдановіча, не маглі не пакінуць прыкметнага следу ў яго ўражлівым сэрцы...

...У Горкім вучыўся беларускі паэт, многа чытаў, знаёміўся з жыццём рабочых...

Недалёка ад Волгі — на плошчы Мініна наспураць Дамітрэўскай восткі ніжнегродскага крэма — стаіць мужыцкая ваяліка, у якой вучыўся М. Багдановіч. Паміж будымак гімназіі — гэта дэвае крыло прыгожага чарноўнагаравага купецка педітэштута імя М. Горкага.

З Горкім звязаны светлыя ўражанні М. Багдановіча пра Волгу, якая, прынахушы шчодрыя дары Окі, шырока і раздоль-

на раскінула свае прасторы ля горада. Бачыў вялікую рускую раку беларускі паэт не толькі калі Ніжыгта. Бачыў раку сына ў сваё службовым выдварыні — парохом на Волзе ці ў вярхоўе Окі, знаёміўся з жыццём сялян Ніжнегродскай і Ваялікаўскай губерняў. Гэтыя, а таксама пазнейшыя падарожжы пакінулі незабыты след у душы паэта, убагацілі яго назіраннямі і ўражаннямі.

Пад непасрэдным уражаннем ад такога падарожжа на Волзе напісана невялікае апавяданне М. Багдановіча «Шаман», дэяныя ў якім разгортваецца на фоне велькіх і непатворных вояжскіх краінаў. З ваяліка змамавансці і цешыняй апісваюць дарогу ад Горкага да Яраслаўлі, беларускі песьняр успамінае свайго героя ўхваляюча ўскажа: «Хораша ў нас на Волзе! Шырыня-то, шырыня-то яка!» Добра скажаў аб гэтым Горкі, Аляксей Максімавіч. Глядзіш, кажа, на Волгу і не разумееш: ці яна табе ў грудзі пільне, ці сама з тваіх грудзей пача? Ды і краваж тут! Здаецца, нізе такой красы няма... Эх, ды што гаварыць: бачыць гэтае траба, бачыць...»

І вост мы выпала ехаць гэтым маршрутам ад Горкага да Яраслаўлі, даялося пабачыць чаруючы красу вояжскіх берагоў, якія натхнілі паэта стварыць апавяданне «Шаман» — гімн красе рускай прыроды.

Гэтыя традыцыйныя дружбы і прыяцельскія адносіны з М. Горкім, якія моцна жылі ў сям'і беларускага этнографі і пасля, не маглі не ўплываць на востнагляд Максіма Багдановіча, не маглі не пакінуць прыкметнага следу ў яго ўражлівым сэрцы...

...У Горкім вучыўся беларускі паэт, многа чытаў, знаёміўся з жыццём рабочых...

Недалёка ад Волгі — на плошчы Мініна наспураць Дамітрэўскай восткі ніжнегродскага крэма — стаіць мужыцкая ваяліка, у якой вучыўся М. Багдановіч. Паміж будымак гімназіі — гэта дэвае крыло прыгожага чарноўнагаравага купецка педітэштута імя М. Горкага.

З Горкім звязаны светлыя ўражанні М. Багдановіча пра Волгу, якая, прынахушы шчодрыя дары Окі, шырока і раздоль-

на раскінула свае прасторы ля горада. Бачыў вялікую рускую раку беларускі паэт не толькі калі Ніжыгта. Бачыў раку сына ў сваё службовым выдварыні — парохом на Волзе ці ў вярхоўе Окі, знаёміўся з жыццём сялян Ніжнегродскай і Ваялікаўскай губерняў. Гэтыя, а таксама пазнейшыя падарожжы пакінулі незабыты след у душы паэта, убагацілі яго назіраннямі і ўражаннямі.

Пад непасрэдным уражаннем ад такога падарожжа на Волзе напісана невялікае апавяданне М. Багдановіча «Шаман», дэяныя ў якім разгортваецца на фоне велькіх і непатворных вояжскіх краінаў. З ваяліка змамавансці і цешыняй апісваюць дарогу ад Горкага да Яраслаўлі, беларускі песьняр успамінае свайго героя ўхваляюча ўскажа: «Хораша ў нас на Волзе! Шырыня-то, шырыня-то яка!» Добра скажаў аб гэтым Горкі, Аляксей Максімавіч. Глядзіш, кажа, на Волгу і не разумееш: ці яна табе ў грудзі пільне, ці сама з тваіх грудзей пача? Ды і краваж тут! Здаецца, нізе такой красы няма... Эх, ды што гаварыць: бачыць гэтае траба, бачыць...»

І вост мы выпала ехаць гэтым маршрутам ад Горкага да Яраслаўлі, даялося пабачыць чаруючы красу вояжскіх берагоў, якія натхнілі паэта стварыць апавяданне «Шаман» — гімн красе рускай прыроды.

Гэтыя традыцыйныя дружбы і прыяцельскія адносіны з М. Горкім, якія моцна жылі ў сям'і беларускага этнографі і пасля, не маглі не ўплываць на востнагляд Максіма Багдановіча, не маглі не пакінуць прыкметнага следу ў яго ўражлівым сэрцы...

...У Горкім вучыўся беларускі паэт, многа чытаў, знаёміўся з жыццём рабочых...

Недалёка ад Волгі — на плошчы Мініна наспураць Дамітрэўскай восткі ніжнегродскага крэма — стаіць мужыцкая ваяліка, у якой вучыўся М. Багдановіч. Паміж будымак гімназіі — гэта дэвае крыло прыгожага чарноўнагаравага купецка педітэштута імя М. Горкага.

З Горкім звязаны светлыя ўражанні М. Багдановіча пра Волгу, якая, прынахушы шчодрыя дары Окі, шырока і раздоль-

на раскінула свае прасторы ля горада. Бачыў вялікую рускую раку беларускі паэт не толькі калі Ніжыгта. Бачыў раку сына ў сваё службовым выдварыні — парохом на Волзе ці ў вярхоўе Окі, знаёміўся з жыццём сялян Ніжнегродскай і Ваялікаўскай губерняў. Гэтыя, а таксама пазнейшыя падарожжы пакінулі незабыты след у душы паэта, убагацілі яго назіраннямі і ўражаннямі.

Пад непасрэдным уражаннем ад такога падарожжа на Волзе напісана невялікае апавяданне М. Багдановіча «Шаман», дэяныя ў якім разгортваецца

СПЕКТАКЛІ ЮБІЛЕЙНАГА ГОДА

„Садко“ на беларускай сцэне

Новы спектакль опернага тэатра — упершыню пастаўлены ў Беларусі опера...

Вялікая папярэдняя работа музычнага кіравніка спектакля — галоўнага дырэктара Л. Любімова з салістамі і аркестрам...

Трэба адзначыць эластэчнае гучанне не толькі асобных груп аркестра, але і ўсяго аркестра ў цэлым — са спяваў, з галасамі салістаў і хору...

Удалы падбор выканаўцаў не толькі асобных партыяў, але і многіх эпізодычных ролі ў рабоце з салістамі...

Артyst Г. Дзімітрэў у асноўным справіўся са складанай і роўнамернай, надзвычай багатай адценнямі партыяй...

Фота І. Салавейчыка.

сцэжкамi песняра

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

нічаш фарманаванню поглядаў чалавека на жыццё. Памятаю, маёй вучобай і чытаннем кіравалі не толькі бацька, але і Максім, які займаўся са мною на рускай літаратуры і гісторыі...

Павел Адамавіч падрабязна расказаў пра жыццё іх сям'і ў Яраслаўлі, пра бацьку і сваю маці Аляксандру Афанасьеўну, якая была роднай сястрой маткі павы...

Працаваў Максім многа, — апавядае Павел Адамавіч, — звычайна пісаў і чытаў толькі лежачы... Памятаю, у яго ведамі многа ішло паперы на чарнічніку...

Каб даведацца больш падрабязна аб працы павы ў „Голасе“, пайшоў я шукаць былога супрацоўніка газеты Аляксандра Дзімітрэвіча Тітова...

Стары ветахан друку з цэлым шэрагам успамінаў сваё сустрэчы з беларускім павым...

Успамінае Тітов, што Багдановіч блізка да сэрца прымалі грамадскія справы ў краіне, цікавіўся жаніем народа, любіў...

яўна не хапае сілы галасу і выразнасці думкі.

М. Дружына аваладоў інтанацыйна-складанай партыяй Акіян-мора — цара Марскага.

Рэжысёр-пастаўнічык спектакля А. Маралёў пранікся сапраўднай любоўю да цудоўнага твора рускага опернага гения...

Вялікі поспех у стварэнні складанага вобраза Валхавы-парэўны, які ўвёў час развіцця, вышаў да доўга Н. Нікевай. Голас артыста рэўна ва ўсіх рэгістрах...

Надзвычай яркія, трапныя і вобразныя музычныя характарыстыкі заморскіх гандлёвых гасцей — варажскага, індыйскага і венецкага — знайшлі дакладнае ўвасабленне ў трох выдатных майстроў беларускай опернай сцэны...

Удала выкананы многія эпізодычныя ролі: ноўгародскіх настаяцеляў (артысты Н. Лазарэў і В. Беклемішаў), Старшчына — магунтага багатыра (арт. А. Гералаў).

Натуральна вясёлы і даволі рухавы выканаўцы ролі удалых скамарохаў Дуды і Самеля — артысты Р. Яўраў і В. Мегарскі. Але, іншы раз захапляюцца, яны злёгка перайграваюць. Задавальнае выканаўца ролі Нежата — гусярля салістка С. Гулевіч, але ў ансамблевых месцах (асабліва з хорам) ён...

Пастаўноўкай „Садко“ тэатр у значнай ступені выправіў несправядлівае забіццё творчасці вялікага карыфея рускай казачкай і гістарычнай оперы Рымскага-Корсакава. Наступным крокам на гэтым шляху, якога мае права чакаць ад свайго тэатра грамадства рэспублікі, павіна быць пастаўноўка на яго сцэне і другіх генаўных твораў гэтага выдатнага майстра рускай оперы, які замацаваў за рускай опернай класікай ёе сусветную славу.

Я. ЦІКОЦКІ, народны артyst СССР.

На здымку: сцэна з оперы „Садко“. Першы настаяцель — Н. Лазарэў, другі — Г. Дзімітрэў, Любімава — К. Кудрашова, Нежата — С. Гулевіч.

Фота І. Салавейчыка.

Уладзімір ІВАНОВІЧ

Пень (Байка)

Тырыў на лядзе спарэхнем Пень, З ім нішто, балай, і не лічыўся. Ды ратан ён у будні дзень Зафанаварыўся, заганарыўся, Стаў заліваць бугрысты ўгору нос: „І дуб мне не радзі!“

Улетку, вясенню няма тагога дня, Каб мне не кланяўся пешаком! Бо сарод пнёў — і рэдкая народы! — Заіхні, блуц, — Вожык абурэўся, — Калі-б бягзлудым ты не быў, Ты-б зразумёў і не хваліўся, Бо людзі нахлялоўца, збярочы грыбы, А аб табе няма і успамінаў...

Сказань тут я павінен: Нахаль, і ў нашы дні Трапляюцца такія фанаварысты пні... Пераклад з украінскай мовы Э. В. ВАЛАСЕВІЧА.

Летнія гастролі тэатраў

Лета гэтага года тэатры рэспублікі правядуць у пазехках на гарадах і вёсках Беларусі. Гастролі з'явіцца спеасаблівай справядлівай перад глядачамі напярэдні 40-й гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі.

Тэатр імя Я. Купалы ў чэрні і ліпені будзе гастрэляваць у Маладзечанскай, Брэсцкай і Мінскай абласцях. Калектыў тэатра імя Я. Коласа наведвае раённыя цэнтры Віцебскай і Маладзечанскай абласцей, а таксама ў Калінінградзе. Артысты тэатра імя М. Горькага выедуць у Вільнюс і Маскву. Перасоўны калгасна-саўгасны тэатр павявае ў Брэсцкай і Гродзенскай абласцях.

Традыцыйнае паездку на паліныя землі наменці артысты тэатра юнага гледача. На гастролі ў вобласці выязджаюць калектывы Магілёўскага, Гродзенскага, Гомельскага абласных тэатраў. У Беларусі гэтым летам павявае німаля гасцей. Мінскі гледачы ласіваміцца з пастаўноўкай Вільнюскага і Калінінградскага рускіх драматычных тэатраў і Іваўскага тэатраў музычнай камедыі. У абласных цэнтрах пакажуць спектаклі Балаюўскага і Сызранскага драматычных тэатраў, а таксама тэатр Мары́нскі АССР.

Вязьні канцэртмi

Тэатр оперы і балету наладзіў восьмь вязьні канцэртаў для працоўных рэспублікі. Артысты павявалі на шклозаводзе «Кастрычнік» Асіповіцкага раёна, на Бабруйскім лесабумажнае, у будзёнкі Вясельскага ГРЭС і калгасіна Гомельскага вобласці. Канцэрты адбыліся ў Люблінскім і Парыжскім раённых дамах культуры. У праграму былі ўключаныя песні беларускіх і СССР, крэмі кампазітараў, песні народаў і СССР, крэмі народнай амакарты, артысты опер і балету Р. Млодкі, Л. Бражнік, М. Дула, С. Уавічэнка, А. Гушакова, Г. Гаўрыльчык, З. Салаўёва. А на канцэртах тэатра павявала звыш 2500 чалавек.

Літаратурны вечар

У Магілёве ў парку імя Горькага адбыўся агульнагарадскі літаратурны вечар. З дэкліацыяй „Траці плетомі праўдывы Саюз пісьменнікаў БССР і заданні беларускай літаратуры“ выступілі кртык Якуб Усікаў, Васіль Матвусіў, Патры Шацкер і Эдуард Валасевіч прачыталі свае новыя творы.

Юбілей А. Г. Остроўскага

Днямі літаратурнае грамадства Ленінграда адзначыла 60-годдзе павы, літаратурнага і перакладчыка Арсенія Георгіевіча Остроўскага.

Дзякуючы яго перакладам многія творы беларускіх пісьменнікаў знайшлі дарогу да шырокага рускага чытача. Шырока вядомы пераклады А. Остроўскага п'ес „Партызаны“ і „З народам“ К. Крапіў, рамана „У добры час“ І. Шамякіна, аповесці „У Забалочні дзее“ Я. Брыля, а таксама многіх іншых твораў беларускіх пісьменнікаў.

Іх канцэрты тэатра павявала звыш 2500 чалавек.

ДЗЁННІК МАСТАЦТВА

Спявае народны хор

У пятым адкрытым радыёканцэрце беларускай музычнай прыватнай VI Сусветнаму фестывалю моладзі, цэнтральнае месца заняло выступленне Дзяржаўнага Беларускага народнага хору под кіраваннем Г. Штовіча. Хор — сапраўды пранагадыст народнай песні. Яго мастацкае кіраванне вядзе вялікую і плённую работу па зборы, апрацоўцы і развучанню беларускага музычнага фальклору.

Калектыў хору складае моладзь. З уласнай малодці прастоты, шчырасці і цёплай выканаве хор і старадаўнія народныя песні, і песні сучаснай калгаснай вёскі, і творы беларускіх кампазітараў.

Задзвоніла, мякка і пранікнёна гучаць у хоры беларускіх народныя песні «Малая дубочка», «Ой, рана на Івана», «Тры Дунаічы», «Учора не быў», «Жаваранчык», прылічце, «Рабіначка». Большасць на звышчых песнях выканаве жаночыя галасы актэ. Чыстыя, ясныя галасы ўздымаюцца, непасрэднае выкананне, прывабнасць малодці заваявалі актэ вялікую папулярнасць і годнасць лаўрэата конкурсу Усебеларускага фестывалю.

Добра гучаць у выкананні хору жартоўныя народныя песні «Служыў я ў пана», «У нашым сядзе свадзьба будзе», «Сярожка», «Булба». У іх — шмат вярнага, шчырадаснасці, дычырага народнага гумару.

У праграму хору ёсць і песні беларускіх савецкіх кампазітараў. Гэта «Комсамольская» і «Чырвоная вяртэчка» Сакалоўскага, «Радасць» Туранкова, «Край палескі» і «Лясная песня» Алюшкіна, «Дзве сяброўкі» Семіянава і іншыя.

Нажаль, у канцэрце не прагучала ніводнай фестывальнай маладзёжнай беларускай песні. І гэта тым больш крыўдна, што ў сваім уступным слове Г. Штовіч гаварыў, што канцэрт прысвечаны маладзёжнаму фестывалю. Відэаочна, у партыяў беларускіх кампазітараў такіх цікавых песень пажка знайсці, іншых чылы калектыў даўно хваліў бы іх.

Як правіла, многія песні выразна. Толькі партыю Тасі Р. Млодкі знаходзіць вельмі напружанай і драматычна перахвасчанай — не кожнай спявачы пад сіле не выканаць. В. Сікоў зярнула таксама ўвагу на ірыюнае аркестравае суправаджэнне.

Іншы пункт погляду выказаў кампазітар Г. Вагнер. Яму асабліва спадабаліся хоры, напісаныя з вялікай цэльнасцю, у традыцыі беларускай народна-песнянай творчасці. Я. Цікоцкі на першы план таксама вылучае ў оперы хору і танцавальныя нумары. А то, што аркестравае фактура твора задалася на праслухоўванні не зусім выразнай, Я. Цікоцкі тлумачыць няўдалым выкананнем пад раяль гэтай оперы. Да недахопаў ён адносіць слабыя рэчытатывы, расцягнутасць другой арты Андрэя Касцені і дзета Касцені і Тасі. Кампазітар адзначыў выдатную «Калыханку» Насці, але зрабіў...

Абмеркаванне оперы „Андрэй Касценя“

Адбылося праслухоўванне беларускай сучаснай оперы „Андрэй Касценя“ кампазітара М. Аладава. Гэта твор, прысвечаны славянскаму савецкаму народу Канстанціну Заслоўнаму, быў выкананы пад раяль перы ўдзеле салістаў тэатра оперы і балету і артыстаў хору Беларускага радыё. Пасля пачалося абмеркаванне оперы.

Кампазітар Р. Пукст адзначыў у творы М. Аладава добрую музыку герачнага складу, якая гучыць свежа і арыганальна, і вельмі сціпнае лібрэта павы П. Гасці. Прамоўны ўказ і на прамерную ўскладанасць германічнай мовы, невыразнасць гучання, асабліва ў рэчытатывых месцах оперы.

Аб зместоўным лібрэта і яго добрай мове гаварылі В. Сікоў і Р. Млодкі. На іх думку, вобразы акрэслены і ў музыцы ў цэлым ярка, выразна. Толькі партыю Тасі Р. Млодкі знаходзіць вельмі напружанай і драматычна перахвасчанай — не кожнай спявачы пад сіле не выканаць. В. Сікоў зярнула таксама ўвагу на ірыюнае аркестравае суправаджэнне.

Для юных чытачоў

Калі трох год існуе Буда-Кашалёўскага раённага дзіцячага бібліятэка, Вялікую работу правяла яна за гэты час па абслугоўванню юных чытачоў.

Кожны дзень наведваюць бібліятэку 30—35 чалавек. Загладжана бібліятэкі тав. Нікіціна і бібліятэкарка тав. Аўдаскова імкнучыся поўнасцю задаволіць запатрабаваны чытачоў. Заўсёды пры абмене кніг яны праводзяць гутаркі з дзёмымі аб працяжнай кнізе. Работнікі бібліятэкі часта наведваюць школы, у якіх вучацца юныя чытачы, даведваюцца аб іх поспехах, гутарыць з класнымі кіраўнікамі. Бібліятэка падтрымлівае цесную сувязь з настаўнікамі т. Брацішчыка, Багдановіч і іншымі. Яны часта даюць паралі бібліятэкаркам, як праводзіць канферэнцыі і гутаркі на кнігах.

Дзя. У гэтых матэрыялах многа цікавага для літаратуразнаўства, этнаграфіі і гісторыі Беларусі, і трэба, каб выдатнага АН БССР наклапацілася выдць гэтыя ўспаміны.

У браце павы—Нікалая Адамавіча захаўцаца унікальнае памятка—асабіты галзінік Максіма Багдановіча. Гэта прасценкі кішоны галзінік, на рэчку якога выграваваны клановыя лістчыкі...

Не так даўно мне лавялося быць у Кушлінах—на радзіме Ф. Багушэвіча. Там у сваяка павы С. К. Аляхмічыча заўважылі некалькі красел і карцін з стала Багушэвіча, прымаў з ісьмовага гэта павы.

Прайдзе некаторы час, і многія гэтыя рэчы, якія маюць выдатную каштоўнасць, могуць загінць... Паўстае пытанне, ці не папа, нарэшце, ад размоў перайці да збору і захавання гэтых унікальных рэчаў для будучага літаратурнага музея?

Кекаса, што ў масінах, дзе жыў і займаўся творчай дзейнасцю беларускі павы, грамадскіх мала веле пра М. Багдановіча. Ні ў Яраслаўскім, ні ў Горкаўскім краязнаўчым музеях ні слова няма пра жыццё і вучобу павы ў гэтых гарадах, нічога няма пра сяброўскія сувязі сям'і Багдановіча з Горкім і ў Літаратурным музеі М. Горькага.

І чэрпеня ў Яраслаўлі на гастролі прыязджае Беларускі тэатр оперы і балету. Трэба пакапаціцца, каб актэры мемарыяльнай дошкі адлібася ў часе знаходжання ў горадзе беларускіх актэстаў, якія змагі-б наладзіць невялікі канцэрт з твораў павы і пазнаёміць жыхароў Яраслаўля з яго творчасцю.

С. АЛЕКСАНДРОВІЧ.

У праграме народнага хору выконваюцца з элементамі тэатрызацыі. Аднак у дзёмым канцэрце гэтага не было (за выключэннем песні «Сярожка»).

У радыёканцэрце прынялі таксама ўдзел малаяды выканаўцы — лаўрэаты конкурсу Усебеларускага фестывалю Т. Арэшкава (раяль), в.калісты С. Гулевіч, К. Кудрашова, С. Самсонюк, чымбаліст Н. Шмелькін.

Акампазіравалі ў канцэрце Т. Міянсарава і С. Талкачоў.

Е. ЯКАУЛЕВА.

На здымку: выступленне Дзяржаўнага народнага хору ў адкрытым радыёканцэрце.

Г. СІЦЯК.

С. КЕІЗЕРАТ.

Гомельскага вобласці.

Г. СІЦЯК.

С. КЕІЗЕРАТ.